

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

Ad VIII Januarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

EX VARIIS
convalescit,

est fit religiosa.

et statuum magnam ac gravem læva manu attollens, ad altare majus festive et expedite evadit, gradus ascendit, sacrosanctam Eucharistiam veneratur. Eo ipso momento valetudinem recuperat, stupentibus qui eam norant; ac tanto inflammata est studio pietatis et gratitudinis, ut mox admitti sese in S. Catharinæ Senensis cœnobium in eadem urbe, sacroque

donari habitu petierit, neque nisi eo obtento conqueverit. Anno tandem MDCV, ipsis D. Dominici feriis, ab Andrea de Caso Legionensi Antistite, atque olim provinciæ Castellanae Ordinis Prædicatorum moderatore, sanctum velum suscepit, atque insigni pietatis laude effloruit, sedula in vigiliis, jejuniis, ceterisque religiøsæ vitæ functionibus obeundis.

AD VIII JANUARI.

NOT. 118.

Pag. 437 inter Omissos adde : Pragæ secunda Reliquiarum translatio celebrari hoc die consuevit, ut ex veteri illius Ecclesiæ Calendario didicimus. De reliquiis variis Pragam a Carolo IV, Imp. allatis actum est supra in Addit. ad 2 Januarii. Ast in MS. ejusdem Ecclesiæ Calendario ita habetur : vi Id. Allatio reliquiarum sanctorum Apostolorum Thomæ, Jacobi, Mauriti.

NOT. 119.

Ibidem ubi agitur de Dedicatione ecclesiæ S. Mariæ de principio Neapoli, adde [De hac ecclesia ejusque dedicatione agemus ad Vitam S. Aspreni 3 Augusti, et S. Candidæ senioris 4 Septembris.

DE S. LUCIANO BELLOVAC.

NOT. 120.

Pag. 460, col. 2, nu. 7, lin. 9, post, an ex Notationes prodierint, nos latet, adde [In eadem sententia est Franciscus Bosquetus, Prætor Narbonensis, historiarius Eccles. Gallic. tom. 1 et disertissime atque ex professo Jacobus Sirmundus noster libello de ea re edito.

S. Luciani reliquie an Vicum delatæ?
NOT. 121.

Pag. 461, col. 1, post nu. 12 adde [Chronicon Hispaniense quod Dextri vocant, ad an. 308, nu. 8, ista habet: Reliquiæ S. Luciani Belovacensis Episcopi Vicum transferuntur. Sit fides penes auctorem. Franciscus Bivarius notat Vicum, de quo isthic est sermo, Catalaniæ urbem esse. Ast Luitprandi Chronicon ad an. Christi 902, ista habet: S. Luciani Pontificis et Martyris, comitis S. Dionysii Areopagite, ossa Bellovaco ad urbem Vicensem translata sunt. Alii putant Leuciani Reguli Carpetanorum corpus, passi cum Quiteria, cum corpore S. Marci allatum. Non potest utriusque huic Chronico fides constare; et nefas, neutri fidem habuisse?

DE S. PATIENTE EP.

NOT. 122.

Pag. 468, col. 2, linea penultima, Andreas Dinettus, corrige, Jacobus Dinettus, Societatem nunc in provincia Francia moderatur, vir doctissimus et humanissimus.

NOT. 123.

Pag. 469, post lin. 2, adde : De ætate S. Patientis, et sequentis historiæ fide, statui poterit ex iis quæ XIII Novembris de S. Clementis Ep. Metensis ætate dicimus. Eandem Vitam ex MS. Carthusiæ Coloniensis nacti sumus, sed paullum subinde contractam, nonnullis ad calcem assutis de Ecclesia S. Joannis Evangelistæ isthic a S. Patiente edificata. Eadem Vita Gallice edita a Viellio et aliis.

DE S. ATTICO EP. CP.

NOT. 124.

Pag. 480, col. 1, post § 6 adde [Sed fortassis in Nicephori catalogo vitati sunt numeri, ut pro VI annis, IV Theodoti dati sint. Videtur certe quidem sex illi annos tribuere Theodoretus ep. 83, ubi sic scribit nu. 23. Sex enim annos ibi (Antiochiæ) ego docens, tempore beatæ memoriæ Theodoti Antiocheni Episcopi, qui tum vitæ splendore polluit et fulsit, tum etiam divinorum dogmatum cognitione. Alios deinde tredecim annos tempore B. Joannis etc. Græce est, ἕξ μὲν γὰρ ἔτη διετέλεσα etc. Forte pro στ' legit Nicephorus δ', aut contra pro δ', στ' reposuerunt in transcribendis Theodoretii operibus librarii.

DE S. ÆMILIANO CONF.

NOT. 125.

Pag. 483, col. 2, post ea quæ habentur de SS. Dominica, Georgio Chozebite, Æmiliano, adde, [

4 Porro hic esse videtur Æmilianus monachus, quem S. Theodorus Studita lib. 1, ep. 48, a Baronio tom. 9, an. 809, nu. 30 et seqq. recitata, ita laudat : Cur Antonius religiosissimus Præpositus in custodiam apud Amorium datus, cum eodem quo superior modo Mochosynodum una cum Fratribus suis anathematizasset? Cur Æmilianus Frater a Nicomediensi in Thyniam victus ductus est, verberibusque et ludibriis affectus, direpto ab iis qui irruerant monasterio, perinde ac si hostium spolia fuissent? Quare inferius post S. Gudilam esset reponendus.

DE TRANSLATIONE
S. SEVERINI NORICOR. APOST.

Pag. 497, col. 2, lin. 9, a fine : Leonis Sapientis Imperatoris 24 Christi 910 corrige, [Christi 909.

NOT. 126.

Pag. 498, lin. 1, dele, Ex eo hausta etc. usque ad nu. 5, et reponere [Eam Neapoli ad nos transmisit Antonius Beatillus e veteri codice descriptam, quam hic damus.

NOT. 127.

4 E qua corrigas quod Ferrarius etc. Sequentes quoque numeros corrige.

HISTORIA TRANSLATIONIS

AUCTORE JOANNE DIACONO,

Ex MSS. eruta ab Ant. Beatillo Soc. Jesu.

CAPUT I.

Rhegium a Saracenis captum, direptum.

Scripturas, Domine a Joannes Abba, qualiter ex castro Lucullano, dudum everso, translatum, tuoque in monasterio S. Severini corpusculum sit collocatum; ratum fuit ibidem, quantum competens videbatur, referre, quod nefandissimus Africanorum Rex, verbis, seu factis, in nostræ religionis exercuit populum. Sed quia tu tuo magis imperio exigebas, ut illa portenta, quæ nostris acciderunt temporibus, in modum commentarioli cum evangelicis disputationibus contexerem, et ego id fieri non posse caussarem; tamen habito majorum consilio, placuit, ut ea quæ de ipso sunt Rege, summam strictimque percurrerem, et in ceteris, prout facultas suppeditasset, largius immorarer : convenit ergo dare operam, et factitare quod caritas jubet, quatenus Christi Confessoris translatio sic sit ubique notissima, sicuti est et vita ejus, et virtutes signorum, quas jam ab olim per totum orbem libellus solertissimi dispersit Eugippii.

a
Prologus Auctoris.

b

2 Anno igitur vigesimo quarto Leonis et c. Alexandri Imperatorum, Saraceni, qui Panormi debebant, contra Regem Africanorum rebellantes, illius jussionibus omnimodis resultabant. Tunc ferocissimus ille filium suum cum multo exercitu dirigens, præcepit ei, ut capto Panormo, statim Rhegium trajiceret, et propter fœdus, quod cum Panormitanis inierant, Græcorum urbes fortiter expugnaret. Mox tyrannulus jussa parentis excipiens, properanter abiit, et obvium sibi Panormitanum devincens exercitum, eo, quo congressus fuerat, impetu, cepit urbem illorum. Dehinc navibus ascensis Rhegium tranavit, ibique,

c
Africani Regis filius.

Panormum capit;

d

CAPUT II.

Taurominium captum, civium cades.

AUCTORE
JOANN.
DIACON.
EX MSS.

dein, Græcis fugatis, Rhegium, ubi multi occisi, capti plures cum præda ingenti: qua ad patrem missa, accusatur nimia clementia; ibique, trajecto exercitu, præsidium Græcorum, qui ex Calabritanis urbibus ad suffragandum confluxerat, (proh pudor!) extemplo fugere compulsi, et in diversa solo terrore præcipites egit. Tunc irato Deo mortaliū culpīs, sub omni facilitate oppidum illud ingressus est, et (dolendum dictū) sic effervuit in eorum occisiones, ut nulli sexui, nullique compateretur ætati. Post immanissimas itaque strages, quas passim tota urbe nefantissimi hostes dederunt, ad diripiendum solita rapacitate conversi, pene ad decem et septem millia hominum omnis conditionis latitantes invenerunt, inter quos etiam cygneo capite ipsum Episcopum rubore decorum miserabiliter, utpote paganissimi, abduxerunt. Auri vero et argenti, necnon et omnium mobilium, inestimabilia pondera demoliti sunt. Sed hæc Tyrannus ille insatiabilis et impius jussit omnia in unum congerere, et in occasionem patris, ut certius haberet quod ei nuntiando dirigeret, sibi studiosius cuncta servari; addens huic cupiditati aliam ruinam, nam propter Legatos Hesperia, qui ad eum undique cum donis et numeribus confluebant, aliquantulis diebus ibi commorari se finxit: postea vero, illis remissis, cum ingenti præda generis omnis Panormum reversus est.

3 Inde putans genitorem suum tanti triumphi gestire gaudio, direxit apocrisarios, qui ad eum optima quæque captivitatis perferrent, et totum rei insinuarent eventum. At ille secum indignans, exprobrabat filio, et crebris repetebat vocibus: Degener iste, degener matris, non patris. Si mei sanguinis proles fuisset, nullis Christianis mucro pepercerat ejus. Ite, ite, inquam, quantocyas, et eum ad me redire compellite: quoniam non ille, sed ego ad istud opus profecturus sum. Proh dolor! quis hæc audiens temperet a lacrymis? quis non longa ducat suspiria? quis non deploret flagella mortalium? Inter tot enim distractiones, totque captivitates Christianorum, adhuc Domini deservit indignatio: adhuc misericordissimi Dei ira defervet; et propter delicta, quibus quotidie, velut dapibus, incumbimus, sæviore ferimur procellis, et inemendabiles permanemus. En assiduis collidimur tempestatibus, et non respicimus. Væ ergo, væ nostræ miseriæ, qui sic quotidianis excessibus divinam provocamus clementiam, ut merito de nobis Job exclamet sanctissimus: Cum expleverit in me voluntatem suam, adhuc multo majora præsto sunt ei, Quid enim? numquid ad emendationem nostram unius civitatis excidium, numquid occisiones populi, numquid varia sexus utriusque distractio suffecerunt? Ah prorsus conditio infelix! erectus est quippe propter te homo nequissimus, quia disciplinam non servas Domini, et ideo illi sævitia tyranni filii sui, comparata propriæ nequitia, velut misericordia reputabatur.

4 Revertentes itaque nuntii cum insinuassent ei omnem patris intentionem, dissimulanter prius audit, postea vero, ubi circumventus est dolosis litteris, videlicet quod pater illius subito fuisset extinctus, abiit, et avidissimus ad regnandum absque omni consultatione in Libyam properavit. Mox pater ejus, multo super eum incumbens amplexu, annulum, quod magni Regis erat insigne, tradidit, eique dixit: Inserere digitis tuis hunc, et mea vice regnato: ego autem contra Deo rebellem Christianorum genus proficiscar, quatenus penitus abradam de terra.

a Is ipse esse videtur Abbas monasterii S. Severini, de quo infra num. 9, agitur.
b Abrahamum vocat Lupus Protospata, a Caracciolo editus.
c Erat quidem Alexander anno 870, a patre Basilio Cæsar creatus, Imperator tamen vivo fratre Leone habitus non est: at post ejus mortem anno 911, tredecim mensibus imperavit pro Constantino Porphyrogenito Leonis filio adhuc puero.
d Rhegium antiqua civitas in margine Italiae ad fretum Siculium

Sic factus, extemplo per præconem universo populo suo talem incussit terrorem, ut si duo vel tres in domo essent, ad eum quantocyas festinarent. Cernens autem tyrannus tantam multitudinem confluisse, ait: Omnes festinemus, omnes acceleremus, et id, quod Deo magno gratum est, toto mentis affectu perficere conemur; quatenus ob hujusmodi retributionem paradisi lactis et mellis ingrediamur, de quo quattuor flumina manant. Dixit, et continuo cum exercitu suo innumero, et opibus multis perrexit. Qui cum in Siciliam pervenisset, introire Panormum, seu vile domicilium, contempsit. Pugnatoribus autem omnibus inde accitis, Taurominium perrexit: ibique castris locatis, ipse civitatis illius situm in comitatus perlustrans regressus est, et convocatis nonnullis latronibus, quos perniciores corpore noverat, spondit eis ingentia dona, si per illam partem, de qua nullum prodicionis periculum timebatur, videlicet propter difficilem locorum accessum, in eandem intrarent urbem, et ulutatu ac strepitu se intrasse significarent. At illi latrocinii assueti, vadunt, et clamore horribili perstreptentes sese introisse innuerunt. Mox cives hi, qui extrinsecus excubabant, vociferantes accedunt ad murum, et fortiter oppugnantes totam undique circumdederunt urbem. Miseri cives, qui custodiis deputati ad prandium perrexerant, non ante se captos senserunt, nisi cum hostilis clamor ex industria ortus intonans omnium percussit mentem. At infestissimus ille tyrannus, dum unusquisque, sicut in talibus assolet fieri, absque omni respectu vago discursu perstreperet, portas confregit, et cum omnibus armatis, tamquam esuriens bellua, ingressus, molle pecus trahit manditque. Et quis poterit exprimere cladem urbis illius, quis inauditas pœnas, quis ineffabiles cruciatus? Si enim paullo superius comminationes furiarum ejus recensentur, nunc jam non est opus exquirere qualis institisset postea, cum tantæ pertinaciæ facultatem accepit. Revera etenim ex abundantia cordis os loquitur, et quod intus ardet foris ebullit.

6 Tamen ex innumeris distractionibus, quas passim bacchans edidit eruentissimus heros, hoc unum posterorum memoriæ commendemus, ut in Salvatoris ascribatur clementiam, qui dixit: Pater meus usque modo operatur, et ego operor. Nam scelestissimus Rex postquam universos mares, et feminas, infantes etiam, trucidavit, quinimo et postquam totam illam civitatem incendio jussit absumi; sæviens adhuc inexplebilis bellua, misit inquisitores per concava vallium, per defossa terrarum, perque veprium densitates, ut eos, quos fugæ subsidium liberarat, investigarent, et ad se perferre studerent, accepturi exinde dignam persecutionis mercedem. At illi, utpote rapacissimi, cum ubique sollicitè perquirerent, inveniunt robustissimum Christi athletam a S. Procopium ejusdem urbis Episcopum latitantem cum aliquantis Clericis, et nonnullis civibus, quos protinus cum ingenti tripudio vincientes ad Dominum suum velociter pertraxerunt. Mox ille machinator calliditatis ita sanctissimum Procopium est allocutus: O Episcopo, quia caput tuum multo salito bombyce abundat, iccirco placidissimus te adhortor, ut meis salutaribus monitis obedias, et consulas tuæ et istorum commoditati: sin autem, talem me confestim experieris, qualem ceteri concives tui. Volo enim, si legem meam feceris, et te b Israelitico ritu distinxeris, ut semper in conspectu meo assistas, et sis mihi carior præ omnibus Agarenis. Ad hæc Domini Antistes subrisit tantum, et nihil locutus est. Tunc Rex iratus infremuit, et ait: Ridesne captive ad hæc? ridesne? et non intelligis ante quem stas? Mox constantissimus Christi

Pater cum ingentibus copiis

in Siciliam trajicit:

Taurominium stragemate occupat:

cives crudeliter interimit:

Joan. 5. 17.

Procopium Episcopum, cum aliis e fuga et latrobris retractum,

blanditis frustra tentatum,

AUCTORE
JOANN.
DIACON.
EX MSS.

crudelissime
occidit, cum
reliquis,

et corpora
igne absumit.

Joan. 5. 17.

Psal. 35. 7.

Sic Deus Chri-
stianorum
punit peccata.

Barbarus Le-
gatus Italo-
rum superbe
accipit:

c

d
mouet in Ita-
liam.

Christi servus respondit: Rideo plane, et bene rideo, quia ille te talia loqui stimulat, de quo afflatus es, daemon. His sanguinarius heros auditis, infremuit, et furibundus ad lictores suos conversus: Eia, inquit, quantocyus aperite illum in pectore, et cor ejus inde protrahite, ut arcanum mentis illius videamus, et intelligamus. Mirabilis autem Deus in Sanctis suis, mirabilis in majestate, faciens prodigia, tantam tolerantiam huic suo praestitit Antistiti, ut dum lictores imperata complerent, sicut aiunt hi, qui viderunt, ille Regem objurgaret nefandum, et suos conceptivos, ne formidarent, animaret, adeo prorsus, ut Rex impudens strideret dentibus, ut caesum cor ejus in os illius ad edendum fulciret, et sic demum jam palpitantem cum ceteris decollari juberet. Nec solum ista rabidissimo cani sufficiunt, sed etiam, copioso igne accenso, tota illorum cadavera cremari praecepit, dicens: Sic, sic consummabuntur omnes, qui noluerunt meam voluntatem adimplere.

7 Ecce nunc se occasio praebuit, ubi rectissime nostram debuissemus lugere miseriam, cujus ob culpam tantus, tanque amarus efferbuit hostis; sed quia Martyribus istis congaudendum est, ideo illud repetemus, quod supra praebivimus dixisse Dominum: Pater meus usque modo operatur, et ego operor. Vere, inquam, tu Domine Jesu Christe misericors et clemens, operatus es in his famulis tuis, quos ante mundi constitutionem elegisti, ut essent sancti et immaculati in conspectu tuo. Vere tu operatus es in eis, qui praestitisti eis, ut non tantum crederent in te, verum etiam, ut paterentur pro te. Quis enim dispensationis tuae potest laudare magnalia? Quis potest admirari opera? Nihil ultra dicendum est, nisi quod tuus Psalmista decantat: Justitia tua sicut montes, judicia tua abyssus multa. In his autem, quos dignanter glorificasti, tua magnificatur justitia. In his quoque quos puniendos dereliquisti, humana deploratur miseria, quae tuis mandatis resultans, judicium ipsa sibi assumit. Enimvero nullus non hostis appeteret, nulla prorsus nos arma terrent, si praecepta tua ad plenum servare studuissemus. Ergo quia proni sumus ad malum, et nullis nostris meritis, sed tua tantum gratia liberamur, tandem de caelestibus declara, quibus signis, quibusve prodigiis a tanto tanque nefando inimico salvemur. Cognoscat orbis totus, quia tua pro nobis dextera dimicans, misericorditer eripuit nos ab illis ineffabilibus tyranni comminationibus. Non, inquam, omnipotentiae tuae fuisset hoc impossibile, qui totum orbem velut statera ponderas, sed ut respectus benignitatis tuae super famulos tuos stillare videretur, et collaudaretur nomen tuum benedictum in secula.

8 Igitur postquam haec omnia ita patrata fuerant, sicut praescripsimus, homo ille paganitatis filius, imo crudelitatis exquisitor, nihil ex his Dei judicio, sed totum suis tribuens viribus, tanta mentis elatione bacchatus est, ut Italicarum Legatis urbium, qui ad eum foederis caussa venerant, loqui dedignaretur. Tamen post nonnullos dies per internuntium sic illis dicendo transmisit: Vadant hinc, vadant ad suos, et eis renuntient, quod ex me totius Hesperiae cura dependeat, et ego, velut mihi placuerit, ita dispono ex incolis meis. Forsitan sperant, quod mihi reniti possit Graeculus, aut Franculus. Utinam invenissem eos omnes in unum collectos; et ostendissem illis robur, quaeque sit virtus bellorum. Sed cur eos demoror? Vadant tantum, et certo certius teneant, quia non solum illos, verum etiam et civitatem Petruili senis destruam. Hoc enim unum restat, ut Constantinopolim proficiscar, et conteram eam in impetu fortitudinis meae. Dixit, et, illis revertentibus, ipse in d Consentinis partes exercitum suum castrametaturus advexit. Apocrisarii vero non impetrata pace repedantes, tantum terrorem omnibus suis incusserunt, ut certatim interruptos resarcirent muros, pro-

pugnacula disponerent, et quaeque ex agris necessaria erant, raptim convectarent in urbes.

a Mirum horum Taurominitanorum Martyrum. Procopii Episcopi et sociorum, memoriam nec in Idea SS. Sicilia Octavii Cajetani nostri, nec in aliis martyrologiis extare.

b Potius Ismaelico. Nisi forte Judaicae originis fuit cruentus iste Abrahamus.

c Ita Roman per contemptum appellat tyrannus.

d Consentia, sive Cosentia, Brutiurum caput.

CAPUT III.

S. Severini corpus Neapolim translatum.

Gregorius itaque Consul Neapolitanus, his cognitis, multa super castello Luculli cogitans, et super ejus incolis, multa iniit consilia cum Stephano Episcopo, et ceteris potentibus, ut habitatoribus ejus Neapolim transmigratis, oppidum illud everteretur. Cumque decrevisset, ut ad id perficiendum universus proficisceretur populus; Joannes venerabilis Abbas monasterii S. Severini Pathenopae constructi, vir per omnia strenuus, suis efflagitabat precibus, ut corpusculum ejusdem Confessoris non alibi nisi in suo collocaretur monasterio, quatenus congruenter appellatione, et corpore decoratum amplissima esset civitatis honorificentia, et saltifera Patrum occurso. Ad haec Praesul, et Consul respondentes, dixerunt: Si tibi, Reverendissime Pater, talis tantusque thesaurus caelitus fuerit proditus, quo pacto reniti audemus? Sin autem, procul dubio tenemus, quod non sit ei gratum quoquo transferri, et levari ex mausoleo, quod olim pro illius amore Barbaria illustris femina condidit.

10 Mox idem Abbas hujusmodi responsionibus animatus, tota devotione ad Deum conversus, deprecabatur, ut affectum suum, prout ejus esset voluntas, adimplere dignaretur. Cumque die noctuque taliter postularret, tandem quidam Presbyter ejus tali eum subjecta visione refocillavit: Domine Abba, somnium vidi hac nocte, unde conjicere possum, quod Deus omnipotens vestrum adimplere desiderium, ut donet vobis sui corpusculum Confessoris. Nam ista nocte, nec pene vigilans, nec pene dormiens, putabam me in Ecclesia ipsius Sancti, quae est in oppido, orare, et circumdando psallere; et ecce quidam elegans Clericus stans intra quintanas majoris altaris, manuque ferulam tenens, mihi, ut ad se pergerem, innuebat. At ego tanquam orationi insistens: Modicum, inquam, modicum praestolare, Domine, donec expleam istud quod ceppi. Mox ille ait: Satis est, veni. Accedentem ergo me cominus et officiosissime salutans, exhilaratus sum valde roseo ejus aspectu. Deinde cum uterque diu sileremus, sic prior ille ait: Cur tuus Abbas, tuique Fratres, tam me flagranter habere cupiunt, cum semper vobiscum fuerim? ad quem paucis ita responsum dedi simplex: Vere, Domine, vere te hactenus nobiscum fuisse non ambigimus, sed modo petimus, ut tuis concedas et dones famulis te per amplius possideri. Tunc ille: Certo certius, inquit, me hinc ad vos transiturum nullo modo titubetis, sed scire vos convenit, quoniam a praeterito anno ad civitatem talem praedicationis gratia profectus, ibi commansi: nunc autem, illis pereuntibus, quia ex toto meae praedicationi resistunt, repedavi ad vestra comiteaturus. Haec ille. At ego repente de strato me corripio, et evans vobis isthaec dicturus adveni.

11 Abbate, et monachis cunctis orationi incombentibus, venit dies ruinosi decreti, in quo Consul et Optimates, necnon et populosa phalanges ad memorati oppidi destructionem accinti sunt. Quibus dictam jam atque praecipitem exigentibus operam, iv Id. Septembris Praesul et Clerus ad inquirendum saepedicti Sancti corpus ierunt. Ubi autem in praefati Confessoris basilicam ventum est, Missarum primum solemnibus libantes, inchoato demum psalterio, fodere coeperunt. Cumque tumulum mirabili decore sub altari

Lucullano
evertendo,

Abbas S. Severini Neap.
corpus illius
petit;

in eam rem
preces suas
indicit.

S. Severinus
in visione se
illis addicit.

Evertitur Lu-
cullianum:

reperitur
S. Severini
corpus :

altari constructum aperuissent, et vacuum conspexissent, longa consternatione dirigerunt. Tamen spe credula exhortatos, inane sepulchrum inventum eos ab indagatione non revocavit; sed altius suffodientes pervenerunt ad tumbam, in qua caelestis jacebat thesaurus. Hanc protinus referantes, sic universa membra suis compaginata viderunt articulis, ut lacrymoso torpentes stupore, immensa cunctipotentem admiratione laudarent.

cantu aliisque
Ecclesiasticis
ritibus hono-
ratur:
a b

12 Confestim Pontifex, impresso propter plebis surreptionem signaculi tutamine, alacerque regrediens, memoratum Abbatem nuntio laetificavit optato. Nox ruit interea, et ipse continuo Abbas cum sua congregatione, cum devotione se pavimento prosternens, de concessio munere gratias Creatori reddidit amplas. Tunc surgens, celebratis prius matutinalibus hymnis, coeperunt Davidis cantica modulari Basilius et Petrus oeconomi SS. a Sperati et b Ofterni, donec alii acciti cominus adsunt. Mox albis indumentis amicti, pariter ad sacra corporis antrum descendunt, et in preparato loculo pignora diligentius condunt; et inchoante Abbate : Gloria hæc est omnibus Sanctis ejus, omnes voce sonora tonabant. Sic letantibus cunctis in ipsa Ecclesia a diluculo adusque sero melodiis indeficientibus est vigilatum.

defertur so-
lenniter Neu-
polim,

c
cum aliorum
SS. reliquiis.

S. Speratus.

13 Postero autem die, Pontifex et Clerus, Dux, et Optimates, passimque populus universæ conditionis et ætatis, matutino tempore properantes, se in occursum cum Dominicæ crucis vexillis, odoriferisque incensis, in præmissi oppidi campo sanctis exequiis obviarunt; et certatim supplices exhibentes venerationem alternantibus choris Latinis, et Græcis, ad monasterium sæpe fati Abbatis debito obsequio, concinnatisque luminaribus, cineres sanctos deducunt. Quos Præsul extemplo cum c Domini Præcursoris et SS. Gervasii et Protasii reliquiis, quas cum eis collocatas repererant, officiosissime condidit in altari.

a Unus Scyllitanorum Martyrum 17 Julii est S. Speratus, cujus reliquie in Galliam translata. Inse sit an altus, qui olim Neapoli cilius, haud scimus.
b Hujus nusquam a tibi nomen reperimus.
c Cæsar Eugenius Caracciolus in indice Sanctorum, quorum reliquæ Neapoli asservantur, tres hos non recenset.]

CAPUT IV.

Abrahami tyranni interitus.

Prodiis ca-
lestibus ter-
rito populo,

opem spondet
S. Severinus.

humor de
barbari Regis
morte sparsus

His itaque peractis, necdum sex dies effluxerant, et ecce, visu formidabile, et dictu mirabile prodigium, quod perspicue generalis multitudo prospexit, omnibus immensam horripilationem incussit. Astra namque toto passim cælo confixa, jugem volarunt per noctem, et, militum ad instar in procinctu confligentium, ultro citroque alterno sibimet obviabant illapsu. Mox vero tantæ commotionis ostentum, necnon et miranda variarum monstra formarum, quæ in diversis regionibus credibilis videntium firmat assertio, sic omnium jam pavidos territarunt animos, ut precibus votivisque Litanis ad Deum confugientes, propitia se virtute tutari, inque melius exposcerent portenta converti. Cumque noctes atque dies uterque per talia timeret sexus, beatissimus Severinus cuidam per visionem invenculo visus, Quosque, ait, horripilationem patimini, metu vesano fluctuantes? Numquid non me sponendi vobis interesse? Numquid non dego vobiscum? Nolite pavore percelli, quia nusquam abibo, sic Sanctus.

13 Sed quia populus partim comminatione tyranni, partim ingentibus formidolosus portentis, nequaquam a continuis implorationibus recedebat, clementia Christi, quæ cunctos in se confidentes protegere novit, tandem incredibili fama cunctorum aures permulsi; nam subito volat populosa per agmina rumor interiisse Regem, signaque illa stupenda necem ipsius portendisse. Tunc etsi dubia gestientes lætitia, inti-

mis postulabant ex medullis, id verum ut foret caelestis concederet auctor. Eia nunc, bone Jesu, eia mæstorum consolator, mæstos tuos letifica famellos. Veniat, veniat, oramus, certos nuntius, qui superbiam filium, desertorem Ecclesiarum, sanctimonialium stupratorem, Virginum violatorem, virorum sanctorum combustorem, et omnium contemptorem, obiisse confirmet. Hic enim se contra unigenitum tuum, contraque templa sacrata nomini sancto tuo sic superbus erexit, ut penitus denegat te, nomenque tuum a se digna referat clade contritum. Dejice, dejice eum, Domine, gladio virtutis tuæ, quemadmodum Pharaonem demersisti, qui in curribus, et equitibus suis confidebat, et sicut servos tuos, prout promiseras, liberasti; ita nunc, Domine, Rex Regum, clemens, pius, ac misericors, salva nos de manu ejus, quatenus eruti et liberati, omni tempore sine timore, mereamur laudare et benedicere nomen gloriæ tuæ sanctum, qui vivis et regnas in secula seculorum.

16 Igitur haud multo post, cum quidam nostratium, qui multo tempore in ipsis pervagarat hostium tentoriis, repedasset, sciscitanti se Gregorio Consuli taliter obitum insolentis exposuit Regis : Domine, inquit, cum protervus et impius ille ad expugnandam urbem Consentinam exercitum omnem studiosis destinasset successibus, et nullo modo exinde ad suæ dispositionis cupitum posset attingere, sed insuper filium suum cum valida pugnantium manu ibidem amitteret; consternatus animo, haud longius locari castra præcipiens, multa super eandem, multa super omnem terram hanc, maxime in Romanam urbem verba jactabat. Qui dum magno curarum fluctuaret æstu, in quadam ecclesia B. Michaelis Archangeli tandem procubuit, suaque dedit per membra quietem : cui mox in ipso strato sine mora furenti quidam grandæva imagine senex apparuit; ad quem ille rabido hæc addidit ore : Vir, inquit, injuste, coram me es ausus ingredi? Moriture vir adhuc astas, et te non propis foras? Sed senex in vesanum coniecit baculum, quem manu tenebat, et cum eum in femore percussisset, ex oculis ejus evanuit.

17 Tunc illi a somno evigilanti ingens pavor advenit, ac per tota castra direxit, ut si quem Latinorum invenissent, ad eum quantocumque perferrent. Mox memet inventientes, properanter ad eum adduxerunt. Quem interrogans, ait : Qualis, quantusque sit Petrus senex maturius edisserere mihi. Cui ego turbatis vocibus respondeo : Domine, nescio quem Petrum asseris. At ille : Romanum, inquit, nusquam vidi distis eum picturatum? Statim animatus confidenter aio : Domine, senex grandæva imagine, caput barbarique attonsus, protinusque ille : Ipse me, ait, percussit. Nam cum membra thoro stravissem, et cor meum varias raptum in curas multa super Hesperiae, et Romanæ præsertim urbis, demolitione discurreret; subito mihi ille senex astans apparuit, et magna vi telum contorquens, latera mea transfudit. Sic fatus jam ab illo die nequaquam surrexit; sed quotidie ingravescente dolore, cuncta sua paucis diebus infestina emittens, stygialia regna petivit, elysiumque illud lactis et mellis invenit, quem pro Christiana distractione suis falsidicus promiserat sponsor. Mox nepos ejus qui suffectus in tyrannidem fuerat, cum illo ingenti, quamquam discordi exercitu, ad propria remeans, multa ex eo naufragio amisit.

CAPUT V.

S. Severini post translationem miracula.

Hactenus noster stylus minutatim, quæ de horrendo Rege necessaria videbantur, perstrinxit. Nunc ad B. Severini miracula, quæ in eadem ecclesia ante vel post collocationem ipsius, patrata sunt, accingamur.

AUCTORE
JOANN.
DIAGON.
EX MSS.

mox confir-
matur.

Is clade ad
Consentiam
accepta,

a S. Petro in
sommis percus-
titur.

cujus figuram
a Christiano
exquiri :

moritur.

AUCTORE
JOANN.
DIACON.
EX MSS.
*Ope S. Severini languor
tibiurum sa-
natus:*

Joannes igitur quidam, generosis parentibus ortus, cum post multam dapsilitatem, qua in seculo floruit, monasticæ conversationi toto se subdidisset affectu, languores inter plurimos, etiam cruralibus laborabat incommodis, ita nimirum, ut exinde sanies crebra profluens per decem menses nullo magisterio valeret abduci. Sed quia vir ille semper ex suis valetudinibus, Deum glorificans, S. Severini flagranter subsidia expetebat, nocte quadam soporatus, vidit eundem Christi Confessorem, quatuor comitantibus monachis, quasi suo resideret in lectulo. Quem cum ille tacito defixus lumina vultu conspiceret hærens in eo paullatim cœpit abolere dolores. Tum ubi Sanctus mortalibus est ablatus ex oculis, monachus confestim evigilans, leviusque se habere persentiens, medenti Christo, ejusque famulo gratiarum actiones plurimas egit: post paullulum tantam sicut optaverat, gressuum est sospitatem adeptus, ut pedetentim ecclesiam ingredi, et sancti viri corpus quiete devotus adire.

*manantia
sanguine cau-
teria curata:*

19 Alius quoque Presbyter cum nullis unquam collyriis valisset lippida oculorum carere molestia, spe quantalacumque adipiscendæ medelæ, temporibus est utrisque cauteriatus. Mox mirum in modum tanta profusione cruor ex ipsis plagis manabat, ut nulla manus opificis, nulla virtus aromaticæ obicis, ebullienti tabo perspiceret. Hac ergo letali affluentia desperatus, sese ad memoratum S. Severini oratorium credulus advectari præcepit: ibidemque recumbens, cum sæpius sanguis efflueret, vidit, sicut nunc ipse testatur, in specie doctoricæ picturæ, sed habili vigore nitentem eundem cum discipulis Sanctum adesse, suaque vulnera cataplasmate, quod manu attulerat, summam ligare, ac ulterius non comparuisse. Presbyter illico salvifica visitatione alleviatus, et in brevi incolumitate donatus, medico, medicinæque auctore Jesu affatim gratificato, hilariter ad propria repedavit.

*dæmoniaco
liberatus.*

20 Dæmoniaco item, Petrus nomine, et ipse a parentibus suis ad basilicam eandem perductus, una dierum, nequitia diaboli eum instigante, coram Abbate carnalibus ludificabat illecebris. Quem ille ut incestuosius titillari conspexit, et minaci redargutione tale quid prohibere nequivit, miserabilem ferula ter quaterque illum percussit. Mira Dei clementia: protinus dexteram verberantis talis est comitata sanitas, ut beneficii memor in B. Severini sollemnitate cum annua semper devotione devotus occurreret.

*Febris de-
pulsæ:*

21 Quædam denique nobilissima mulier, sanctionali redimita professione, ad menses ferme decem exactos, cum frigore febrique laboraret, ad ipsam processit ecclesiam, et in altario, in quo corpus viri Dei permanebat, Missam sibi Abbatem libere faciens et aquam sanctificatam hauriens, recessit ad sua remeans, et post quatuor dies cupitæ salubritati redintegrata, assiduis Deum Sanctumque ipsius laudibus sublimavit.

22 Dum venerabilis Pater, et patrator monasterii, ad Completorii officium una cum Fratribus laudes Domino redderet, lampas de candelabro in lithostroto concidens, extincta est. Hoc eum præfatus Abbas vidisset, facta quadam hilaritate cœpit dicere: Ubi est virtus tua, Severine beatissime?

Talia, Sancte, tibi famulanti commoda præstas? Hoc lumen præbes cui munia sancta facessunt? Olim namque Helisæo similis vas vacuum oleo redundare fecisti, ac petentibus egenis ad faciem tribuisti, cereosque extinctos accendisti, et incredulorum mentes illuminasti; nunc e contrario nobis tibi famulantibus, et luminis claritatem et Deum abstulisti. Nonne si te minime dilexisset, hanc tuam aulam sine lumine manere fecissem? Hæc cum dixisset, præcepit astantibus fragmenta colligere; euntes

*lampas red-
integrata:*

autem, mirabile dictu, invenerunt lampadem non solum illasam, verum etiam, tamquam humano ministerio, olei liquore usque ad summum repletam. Mirari omnes cœperunt, omnes Deo omnipotenti gratias agere, et B. Severino, qui tale miraculum patrare dignatus est. Tunc placuit omnibus ut illud oleum ad infirmorum unctionem reservaretur; quod et factum est: ex quo multi postmodum infirmi peruncti, sunt ab eorum ægritudinibus sanati, laudantes et benedicentes nomen Domini nostri Jesu Christi.

23 Quidam vero puerulus valde a dæmonio afficiebatur; nam et vocem penitus perdidit et auditum. Hunc itaque parentes cum tenerrime diligerent, ad Oratorium B. Severini adduxerunt, et ante altare, ubi sacratissimum corpus illius requiescit, posuerunt. Ibi cum doloris amaritudine, nec tamen sine fidei devotione, illum deprecabantur, et dicebant: O magne amice Dei, o Confessor per omnia venerande subveni, succurre afflictioni nostræ celerius; quantum enim tua merita sint gloriosa apud majestatem Regis æterni, non ignoramus, quantaque beneficia miseris præstitisti affatim declarata coruscant. Tu enim es ille Confessor eximius, qui quondam superbientes monachos paterno moderamine corripis, spiritui nequam tradidisti, et cum voluisti, mirabiliter curasti. Ergo posse, quæsumus, Salvatorem Dominum, ut qui nostris merentibus malis digne hoc de nostra sobole patimur, tuis sacris meritis lætificari mereamur. Mira Dei clementia: dum parentes illius talem prostrati orationem complectent, mox puerulus, qui terribiliter vexabatur, obdormuit, viditque in somnis eundem beatissimum Severinum supra se stantem, et orantem, et post orationem benedictionis subsidia conferentem. Nec mora: in se reversus, quid vidisset statim exposuit, et ex illa hora sanus et alacer omnibus diebus vitæ suæ permansit.

*energumenus
liberatus;*

Cap. 10. num.
44.

24 Monialis quædam nobilibus orta parentibus, optimisque prædita moribus, occulto Dei judicio energumena effecta, adeo torquebatur, ut cruorem sæpe vomeret. Hujus parentes, B. Severini virtute cognita, ad illius tumulum deferunt, et preces cum gemitu effundunt. Nec frustra: libera enim illico a dæmonis vexatione effecta, et pristina incolumitati restituta, læta cum parentibus in die Translationis vota persolvit.

item alia;

25 Quæ omnia tam Neapolitani, quam finitimorum urbium cives, videntes, quotquot infirmos habebant, ad B. Severini corpus deferebant, sanosque referebant domum. Hisque mota nobilis Neapolitana matrona cujus puerulus, Andreas nomine, a dæmone acriter vexabatur, ita ut nunquam quiesceret, sed stridoribus et horrendis motibus quassaretur, die quo B. Severini e Lucullano corporis translatio celebrata est ad tumulum sistit, noctemque ibi manens, post Missarum solemniam sacrosancto Christi corpore refecta, dæmon abscessit, et gratias Deo et B. Severino agens illius gesta prædicabat.

alius:

26 Quædam mulier ob capitis morbum oculis capta, ad tumulum pervolat, ardentem ac summa fide preces effundit: lumen recipit, et pro eo Sancti laudum prædicatrix effecta, alios ad Sancti opem implorandam alliciebat, qui ejusdem Sancti beneficiis postea fruebantur.

*visus reddi-
tus:*

27 Clericus Neapolitanus febris correptus, nequam medicis opitulanti bus omne patrimonium effuderat. Audiens Sancti benignitatem, parentem suum increpat, instigatque, ut juxta Apostoli verba, Sacerdotes advocet, et oleo se perungi curet, et deferatur ad Sancti tumulum, ut sicut alii lumen et salutem meruerunt, ita etiam ipse morbo liberetur. Advolat pater ad Nonas, Abbatem adit, filii mandata exponit, qui respondit: Magna est fides filii tui; in nomine

*febris de-
pulsæ:*

Jac. 5. 14.

Jesu

Jesu Christi, et meritis B. Severini illius consilium non omitamus. Statim Presbyterum cum aqua benedicta, et oleo aliorum egrorum allegat, oleo perungit, et aquam propinat. Illico sanitatem pristinam recuperavit. Et paulo post refectis viribus ad basilicam Sancti se confert, et vota et officia devota mente persolvit.

28 Hic cum tantum beneficium non desineret aliis declarare, illustris femina, quæ unicam filiam ita manibus destitutam habebat, ut ad os admove nullo pacto posset, ad templum se confert, Patri monasterii illam offert, filiam per Sancti merita adjuvet rogat, solitumque præbeat oratione auxili-um. Hujus Pater cognita fide, petit an credat posse filiam per Sancti preces sanari. Credo, respondit illa etiamsi mortuam detulisset. Admiratus fidem Pater ante altare deponi filiam jubet, celebrataque pro illa Missa, ægra convalescit, surgensque clamabat: Scitote B. Severini meritis me esse curatam, nar-ransque cunctis recuperatam sanitatem, Sanctique virtutem, fama ad curialis cujusdam aures pervenit, cujus puer famulus sensum perdidit, et intellec-tum, ita ut veluti epilepticus huc illuc oberraret, non loquens. Hujus amentiam non ferens dominus, et de meritis S. Severini plurimum confidens, ad illius monasterium duxit, Patrem cœnobii rogans, ut oleo perungeret lampadis, quæ ad ipsius tumbam nocte dieque ardebat. Cui annuens ille, ad sanam restitutus est mentem puer, nec tanti immemor beneficii. lætabundus sedulo cum verbo et lumina-rius gratias Christo referebat.

DE S. SEVERINO EP. SEPTEMPEDANO.

NOT. 128.

Alia SS. Seve-
rini et Victo-
rini Vita e
MSS.

Pag. 300, col. 1, dele omnia quæ habentur num. 6, et hæc restitue [Aliam SS. Severini et Victorini Vitam nobis Roma transmisit Silvester Petrasancta noster, quam e vetusto Breviario in membrana exarata, in sa-crario Ecclesiæ Sanseverinatis asservari solito, descri-berat olim Petrus Martinus Saxolinus ejusdem Eccle-siæ Canonicus, cui congruit MS. Pompilii Vicoli, aliaque.

alia per Leo-
nar. Fran-
cum.

7 Traditur quoque Leonardus Francus Sanseverinas SS. Severini et Victorini gesta anno MDXXVIII, edidisse, usus tum veteri illo, quod citavimus, Breviario, tum aliis ejusdem Ecclesiæ monumentis, et seniorum rela-tione. Hanc nos Leonardi Franci historiam consequi non potuimus, epitomen tamen quamdam illius accepti-mus, unde nonnulla ad secundam illam Vitam annota-bimus; atque hic quædam delibabimus.

S. Philumenæ
corpus a S. Se-
verino trans-
latum,

8 Scribit igitur, quod antea sola conjectura firmave-ramus, S. Victorinum non Camerini, sed Amiterni Episcopum esse factum, et ix Kal. Augusti e vivis ex-cessisse: quo tamen die in nullo Martyrologio illius ad-huc reperimus nomen. Addit Francus, priusquam bellum in Italia inter Gothos, dudum rerum dominantes, et Græcos exardesceret, S. Philumenæ Virginis corpus, ne disperderetur in illo Septempeda, quod præsigniebat, excidio, in suum monasterium transtulisse Severinum: quod deinde anno MDXXVII, cum Antonius de Monte Cardinalis Papiensis, et S. Laurentii Abbas Commen-datarius, altare majus illius ecclesiæ vellet restaurare, repertum tradit, cum scheda e collo dependente, in qua hæc erant exarata: Corpus S. Philumenæ ex nobili familia Clavellorum Septempeda tempore Gothorum translatum in ecclesia S. Laurentii sub altare majus. S. Episcopus in pp. ss. Id vero honorifice recondidit Cardinalis, et schedulam illam manu S. Severini exa-ratam, in phiala crystallina reposuit. Qua de re plenius agemus ad S. Philumenæ Vitam v Julii. Hinc porro corrigas, quod Ferrarius v Julii scribit, S. Philumenæ corpus in basilicam cathedralem a S. Severino transla-tum; quodque Eugenius Caracciolus, eodem quo Victo-rinum Martyrem tempore, vicisse in Umbria alium

an. 1527, in-
ventum.

Victorinum cum Severino fratre, cum hi Victorino Martyre 400 annis posteriores fuerint.

EX VARIIS.

9 Scribit deinde Francus, corpus S. Severini e mo-nasterio, in quo obierat, in cathedralem basilicam trans-latum: eversam paulo post a Gothis circiter an-num DXLIII. Septempedam, cunctaque diruta ædificia præter ædem S. Mariæ, quæ tunc Cathedralis erat, extatque etiamnum, licet sæpius restaurata, atque Ec-clesia Plebis nuncupatur. Demum Septempedanum ait multo post tempore, agitates de urbe reædificanda con-silia, monitos divinitus, ut S. Severini Antistitis sui corpus plaustro imponerent; idque juveni duo nondum jugum experti traherent; ubi vero ii gradum sisterent, ibi templum urbemque ædificarent: ita Sanctum ipsum in somnis Sacerdoti cuidam apparentem edicisse. Pro-gressos ergo tauros Occidentem versus; secutos cives at-que annem Potentiam ficis vestigiis transmisisse, nec sensisse miraculum, donec paulo post quieverit tauri, quo loco sacellum postea ædificarent, quod nunc S. Severini de ponte dicitur, a ponte isthuc constructo. Addit deinde, intra nemora densa et opaca penetrasse tauros, arboribus vi divina utrimque reflexis ac viam pandentibus, et ver-nante floresque et frondes progignente humo, cum dies esset ix Novembris. Quieverit iterum in civi ascensu tauros, ubi post D. Marco dictum est sacellum; tandem in verticem pervenisse, ubi tunc exiguum erat castellum Castrum regale appellatum: illic vero plaustro quie-scente, subductos ex omnium oculis juveneos. Ergo lectos auspicio cives, urbis jecisse fundamenta, et ecclesiæ, quæ anno demum MXXVIII, vii Junii dicata sit, duodecim ad solemnitatem evocatis Episcopis: urbem vero eam deinceps S. Severini appellatam. Hæc Leonardus. Francus. Eo die Dedicacionem illius ecclesiæ in suo generali SS. catalogo consignavit Ferrarius.

Eversa
Septempeda.

S. Severini
corpus non
sine miraculis
inde avectum:

urbs nova ejus
nomine ap-
pellata.

Pag. eadem col. 1, lin. antepenultima, Eumque dictis faciens vale; lege, Cumque dictis.

NOT. 129.

Ibidem col. 2, ad num. 3, in margine, videtur a dæ-mone, lege ridetur.

NOT. 130.

ALIA VITA

Ex veteri MS. Breviario Eccles. Septemp.

CAPUT I.

SS. Severini et Victorini vita monastica.

Beati Severinus et Victorinus, a Picentis oppidi accola, magna orti prosapia, athletæ Christi uterini fuere mirabiles: qui ab infantia litterarum peritiæ dediti, ante duodecimum annum claruerunt Doctores, Hi vero tertiumdecimum annum implentes, utroque orbatu parente, ad perfectionis numerum pervenire volentes, omnia pauperibus distribuerunt, Dominicum implentes præceptum: Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes, et da pauperibus. Postquam vero se omnibus abdicarunt, vitam religiosam eligentes, b monasterio se contulerunt, ubi nil propriae voluntatis reservantes, loci Provisori et Fratribus se de-votos et obediens per omnia substituerunt; illud præceptum ad memoriam reducentes: Melius est obedire, quam sacrificare. Obedientia vero jure victi-mis præponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam autem propria voluntas mactatur. Ex adverso melius ostenditur, quid de ejus laude sentia-tur: Si enim quasi peccatum ariolandi est repugnare; et quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere, sola est, quæ fidei meritum possidet obedientia; sine qua quis-que infidelis convincitur, etiam si fidelis esse videatur.

2 Et quia in B. Benedicti Regula c exorbitabant, cepit Dominus ad eorum preces mira ostendere: nam nulla poterat detineri molestia nec homo, nec bestia, quin per eorum intercessionem a suo curarentur lan-guore. Unde Sanctorum fama cepit pullulare. Anti-quus vero hostis Sanctorum felicibus actibus invidens, c

a

SS. Severinus
et Victorinus
litteris im-
buti,
sua largiti
pauperibus,
in monasterio
sancte vi-
vunt:

b

clarent mira-
culis:

invidiæ

EX MSS.

invidia felle suffusus, monachorum corda paullatim tentando in odium et detractionem convertit Sanctorum. Asserebant siquidem monachi, Sanctos Dei esse hypocritas, et demoniaco nutu ea operari, quae sanctae Trinitatis operabantur nomine. O Diabole quanta sunt tuae fallaciae! Antequam ad Sanctorum interventum Deus mira ostenderet, in eorum odium sociorum corda non excitasti: credo doluisti de felicitate quam nequivisti incelo tenere, cum videas Sanctos Dei etiam in terra servare. Monachis autem detractionibus cepit B. Severinus blando loqui sermone: Viri fratres et religiosi monachi, si placet, desistite a murmure. Quantum enim murmuratio et detraectio noceat, Maria Moysi soror vobis exemplo maneat; quae cum Moysi verbum detractionis propter Aethiopicam suam uxorem protulerit, lepra percussa apparuit. Et quia invidia venena superari forte possunt, sed difficillime quiescere, cum ex huiusmodi sermone deberent a nefando proposito discedere, invaluerunt, dicentes illos fore hypocritas, et sub pelle ovina mentem canteriatam habere.

invidentes sibi
monachos
placere nuntur:

3 Videns autem B. Severinus quod suus sermo non proficeret, Beatum sequens Benedictum, qui cum monachos in suam necem conspirasse viderat, eos dereliquit, dicens: Ite, et secundum morem vestrum Abbatem eligite; se a loco subtrahere, et alio, ubi vere congruentius Deo valerit servire, preparare disposuit. Fratrem suum, scilicet Victorinum, nolens relinquere, statuit secum ducere; quem sic est affatus: O Victorine uterine, frater ordine, socie gravamine, quia sine fructu hic consistimus, (nam socios graves et ineptos sentimus) ad alium locum cum fructu festinemus. His auditis Victorinus paruit, et ex tunc se quasi antesignanum exhibuit. Convocatis vero Fratribus Sanctus inquit Severinus: Viri fratres et socii, si vobis molesti aut graves fuimus, nobis parcite; et si versa vice nobis aliquid intulistis injuriae, a nobis indulgentiam accipite. Nequeat antiquus praedo pro huiusmodi detractione de vobis sibi aliquid vendicare. Hactenus insimul fuimus, nunc vero disjunget nos locus, sed nos connectat fraternus amor, nec locorum nos dividant spatia, quibus Christi eadem fuerunt mercimonia, et corporum similia cibaria. Dietis finem faciens, lacrymis obortis socios amplexari cepit atque osculari.

alio abire parant:

4 Monachi vero, qui prius indomita cervicis, et effrenata superbia extiterant, ad se ipsos reversi, immutata mente Sanctorum pedibus se advolverunt, cum lacrymis et ululatibus eos exorantes, ut sui copiam non subtraherent. Dicebant autem locum destrui, et se igne caelesti consumi, quia tam nefanda dicere praesumpserant: rogabant insuper, ut si aliquo ire cuperent, omnes secum ducerent. Tunc B. Severinus acrius ingemiscens, laudes Domino protulit, dicens: Gratias tibi ago Pastor aeternae, quia quibus vis misereris, et quos vis obduras. Ecce mei fratres et socii paullo ante nos insectabantur, nunc vero eorum corda facta mollia de illatis tristantur, et veniam pedibus provoluti exposcunt: et quia impietatem suam confitentur, eorum peccata aboleas, firmati quidem ore Davidico: Dixi, confitebor Domino, et tu remisisti impietatem peccati mei, cordis mei. Horum vero labem, si placet, absterge, et eos sancti Spiritus ingressu consperge; nec ipsi, nec locus, ex illatis aliquo affligantur gravamine. Dietis finem faciens, accersito fratre iter cepit arripere. Sed quanta fuerit genarum, et vestium laceratio, quantave ploratio, non est nostrae facultatis evolvere. Unde B. Victorinus salubri sermone occurrens S. Severino dixit: Frater et socie, nonne cernis quantum inconsolabiliter Fratres tristentur? Debemus siquidem ipsis jura humanitatis impendere, neque tam praecipitanter nos eis subtrahere. Nam omnis subita mutatio rerum non continet sine fructu animorum; et jacula quae praevidentur,

dolentibus
jam monachis
bene precantur:

minus feriunt. Liceat etiam timentibus sperare: demus nostri copiam eis triduo, ut se consolerentur Fratres tam modico spatio. Videns autem B. Severinus, quod interesset sua et suorum sociorum triduanam moram agere, acquievit consilio. In illo vero spatio almificus Severinus salutaribus monitis eos admonuit, et qualiter se ad invicem haberent, edocuit. Sed transacto spatio, et quarto die illucescente, praeclearus Dei famulus Severinus jussit Missam celebrari; et sumpto sanguinis et corporis Domini nostri Jesu Christi viatico, et pace facta cum omnibus, acceptaque licentia, signo Crucis se consignans una cum fratre suo, ad loca opaca et inaccessibilia, ubi eremiticam vitam ageret, accedere festinavit.

ad eorum solatium triduo subsistunt.

a Noti Picentes populi ad mare Adriaticum. Eorum regio vulgo Picenum, vel Picens ager dicitur. Picens oppidi nulla apud veteres mentio. Leander in Piceni descriptione ista habet: In ora ostia succedunt Leti-mortui fluminis: prope quod obscura quadam vestigia urbis, nec, ut videtur, modica; quam locorum accolae Picenum aiunt dictam, unde regionis totius nomen quidam arbitrantur enatum. Ego in antiquis Chronicis incerti auctoris legi, urbem hoc situ a Pico (Enotrio advena primium Anconitano in monte conditam, ab eoque denominatam Picenum; cujus appellatio postea regioni universae cessit. Sed alium hujus rei luculentum auctorem non habemus, ac proinde reliquendam in medio sumus arbitrati. Hec ille. At Leonardus Francus Sanctos hos fratres scribit Amaterno profectos. urbs ea fuit Sabinorum, cujus jam ruinae cernuntur haud procul Aquila in Aprutio, ut ad priorem vitam litt. m diximus.

An olim oppidum Picenum?

b Francus monasterium hoc ordinis S. Benedicti ait fuisse. At paullo post, obtisse Severinum scribit anno aetatis LXXXV. Christi dxi. Unde sequeretur natum esse anno cdlv, circa annum cdlxviii religiosam vitam fuisse complexum, quando ipse necdum natus erat S. Benedictus. At vita decursus non videtur tantum Severino aetate astruere, ut consideranti patebit. Situm autem fuisse monasterium hoc conjicit milliari uno a Septempeda, ubi nunc ecclesia est S. Laurentii ad radices montis Nigri, olim Gentilium sanum. c In bonam partem hic usurpatur id verbum, quasi qui a communi ceterorum semita recederent, atque ultra etiam quam Regula praescribat, colerent pietatem.

CAPUT II.

Vita eremitica.

Cum autem B. Severinus cum B. Victorino densissimum nemus intrasset, et vitam caelibem agerent, immitia siquidem a animalia eis se apposuerunt, quae in Sanctos Dei impetum agentia ipsos videbantur velle dilaniare. Sed athletae Christi mirabiles signum Crucis opposentes ita ea mansueta reddiderunt, ut certatim ad osculandas eorum manus festinarent; et, quod est mirabile dictu, non prius discedebant, quam inclinato capite percepissent benedictionem. Hoc autem videntes almifici fratres se ceperunt confortare in Domino, et nimium gaudentes de proposito, manus ad Dominum levaverunt, dicentes: Domine Deus Rex immense, quis non contremiscit tuam magnificentiam? quis non obstupescit tua miracula? Ecce ad adventum nostrum commota sunt animalia; et quae nos exterminare volebant, ita mitia reddidisti, ut quasi homines famulatum nobis exhibeant. Nunc si tuae benignitati placet, locum tribue, ut vitam incipientes laudemus tua desiderata magnalia; et carnis nostrae actus compescentes, ad vitam, quae fine non clauditur, attingamus.

a
Feras signo Crucis mansuefaciunt:

6 His dietis paululum procedentes, ex adverso quemdam locum b opacum et concavum conspexerunt: quo viso, divino jam freti auxilio, gaudentes introierunt. Quem viderent respicientes, et eorum proposito aptissimum invenientes, immensas Deo gratias egerunt. Et tunc genua flectentes, primo, secundo, et tertio die incessabiliter absque cibo et potu Domino orationes fuderunt. Postea vero languescientes capite et ceteris etiam membris, praelabore et fame viribus destitutis ad herbarum radices legendas exierunt: quas cum legissent, ut lavarent aquam quaerentes, penitus non invenerunt. Redeuntes autem ad oratorium, quomodo potuerunt comederunt. Peracta vero comestione, ad invicem dixerunt: Ecce jam benefecit Dominus nobis in loco exhibitio, et cibo invento;

b
herbis victitant:

invento; sed ad nihilum tendit nostrum negotium, nisi Deus aquae dederit potum. De communi autem placuit consilio, Dominum attentissime exorare, ut qui loci concesserat copiam, aquae tribueret largitatem. Statimque medullitus Deum deprecantes, centies genua flexerunt ad Dominum, immensam ejus beneficentiam exorantes, ut qui arenti populo Israelitico contra naturam aquam de petra produxit, et ad preces Eliae imbrem tribus annis et sex mensibus terrae negavit, et eodem volente postea reddidit, ille eorum misereri dignaretur pius et misericors Dominus, ut prae aquae inopia illic non tam cito deficerent. His dictis aspicientes forinsecus, aquam scaturire viderunt: sed quanto fuerint repleti gaudio, quantumve in Deo confortati, non esset facile scribere. Videntes vero aquam, accesserunt festini, et circa locum fodientes, fontem construxere mirabilem.

fontem precipitibus eliciunt: austere vivunt:

7 Facto vero fonte vivere disposuerunt, ut tribus diebus in hebdomada cibum et potum non sumerent, aliis vero diebus, excepto die Dominico, semel comederent, et adeo parce, ut eis tantum species remaneret. Insuper eis placuit, ut una hebdomada unus necessaria inveniret, scilicet aquam, radices herbarum, et ligna; et alter altera. Sed B. Severinus fratri suo, quia major erat aetate, deferre volebat. S. Victorinus vero B. Severino, quia junior erat, obtemperare cupiebat; et sic se ad invicem honore praeveniebant. Hanc vero vitam sic artissimam postquam triennio fecere, Angelica meruere colloquia: descendebant siquidem Angeli, eis colloquentes magalia Dei referabant, ad Jesu Christi servitum confortantes, admonendo asserebant quod omnis eorum labor momentaneus erat, habito respectu ad gloriam, quam erant percipienturi. Angelorum autem eas visiones tunc saepius cernebant, quando se vehementius affligebant. Sed quaerebant a Deo Sancti devote, quanto temporis spatio debebant detineri carnis ergastulo: cupiebant siquidem dissolvi, et esse cum Christo. Quibus autem Angeli sic respondebant: O Christi commilitones, et perditorum reparatores fragilis vitae vestrae terminum quaeritis? Sed vos prius in longum pugnare oportet, ut vobis immarcescibilis gloriae dentur coronae: adhuc vobis labor supereminet eximius, licet Christi sit jugum suave, et ejus onus leve: et sic vobis postmodum usque in finem certantibus requies optata donabitur.

visitantur ab Angelis,

et ad majores labores animantur.

8 Permanserunt autem sancti viri per quinquennium; et alter alteri faciebat servitium. Quadam vero die S. Victorinus B. Severino inquit: Frater Severine, tu meos labores relevas, cibaria subministras, cubiculum paras; quid mihi plus esset in seculo? Si tibi videtur expedibile, me hic solum relinquant, aut hic solus remaneas. Tanto enim Regi summo erimus acceptiores, quanto in abstinentiis noverit ferventiores. Beatus vero Severinus sic suo fratri respondit: Bone frater lucusque satis benignitatis nobis divina concessit clementia; nam sanitatem est largitus continuam, cibariorum non sumus passi inopiam; sed si alter alterum reliquerit, qui casus sequi debeat extat ambiguum. Verum quia tu aetate et sapientia es major, licet invitus tibi locum desero, et divinae clementiae me habentis committo; qui enim dat escam omni carni, mihi non deerit. Nam et locum parabit, et cibaria subministrabit. Sic S. Severinus prae angustia plura loqui non potuit; sed suum fratrem osculans, e se divinae clementiae dirigendum commissit.

Sanctius vituri ab invicem separantur.

c

S. Severinus ducenti na-

9 Qui dum procederet, et pro loco suspiraret, quemdam hominem obvium habuit; sed ne malus Angelus in sanctum Angelum lucis se transmutesset timuit; unde se Crucis signaculo communicavit. Videns autem Crucis signum ille occurrens, subrisit, et B. Severinum confortans ait: O Severine frater, mihi Angelo indicante adveni. Confortare in Domino, et esto ro-

bustus, et noli me plantasma putare, sed socium spera; ne credas me ad terrorem tuum apparuisse, sed verbo Angelico advenisse. Cum me hesternae nocte sopori dedissem, ter mihi Angelus apparuit, dicens: Noli me ultra morari, sed surge festinus in occursum cujusdam fratris, qui se a suo fratre divisit. Esto ei praevius, usquequo ad locum aptum veniatis ambo; et nomen adjiciens, Severinus, inquit, vocatur. Haec audiens B. Severinus, cum lacrymis dixit ad Dominum: Dominus noster refugium et virtus, adjutor in tribulationibus, quae invenerunt nos nimis. In tribulatione mea invocavi te Dominum, et exaudisti me. Tu non derelinquis in te sperantes, imo in omnibus tribulationibus succuris: nolentem praevenis, ut velit; volentem subsequeris, ne frustra velit. Te magnifico, Rex immense; qui me diu errare noluit, sed mihi quasi Tobiae filio itineris socium dedisti. Ille siquidem meruit socium, ut pecuniam reciperet numeratam; mihi concessisti socium, ut vitam acquirerem beatam. Haec dicens, socium est osculatus; et uterque colloquio confortatus Horas dixerunt, et sumptis herbarum radicibus, ad locum destinatum perrexerunt.

Ex mss. ctus ab Angelo submissum,

10 Dum vero procederent, d draco immanissimus cribrans S. Severinis socium exterruit. Sed B. Severinus sacratissimae crucis vexillum opposuit, dicens: Ecce crucem Domini, fugite partes adverse: vicit Leo de tribu Juda, radix David. Hoc audito draco evanuit. Et Severinus sodalem confortans: Collega mirabilis, draco ille diabolus fuit, sed ad redemptionis nostrae signum remanere non valuit; unde ab oculis nostris evanuit. Confortare in Domino, et esto robustus: jam pergamus viam, quam incepimus. Tunc pariter ad locum ejus devenere concessum. Tunc silentia rumpens B. Severini sodalis dixit: Frater, et Domine Severine, ecce locus, qui ad tempus tibi est donatus. Nam hic vitam tuam non es finiturus. e Intravit autem B. Severinus, et locum circumspiciens flexis genibus oravit ad Dominum, dicens: Non me permittas Domine errare ulterius, sed mihi in hoc loco concede vitam finire quam citius. Tunc vero de caelo intonuit: O Severine Dei dilecte, confide in Domino, et noli quaerere tibi vitam finire. Non enim transibit multum temporis spatium, quod Septempedanae Ecclesiae praesulatum mereberis. Severinus vero conversationem hominum renuens, et suam non quaerens gloriam, voce Angelica non est elevatus, sed vehementius ad Dominum preces fundebat, ut suam immutaret sententiam, volebat siquidem mori eremita, et nolebat honore fungi in hac vita: cepit affectuosius orationi insistere, et se ultra humanam possibilitatem affligere.

d

darmonem, specie draconis occurrentem, signo crucis fugat.

e

a Aprum primum, deinde ursum occurrisset, et signo Crucis mansuetos, scribit Francus.

b Idem tradit venisse ad montem Camerino vicinum qui Plo-racis dicebatur, inque ejus spelunca habitasse; ac superesse isthuc etiam sacellum B. Mariae Virgini dictum Prior Vita S. Victorini, cum a fratre austerioris et perfectioris vitae praelectu scisset, venisse aut ad Prolacem montem; quod nomen a Prola-quo oppido ductum conjectavimus lit. d. Et prope a Camerino Umbriae oppido aberat Prolaqueum.

c Prior vita habet Victorinum in alium locum secessisse, quod et Francus scribit; sed et ipsum Severinum, cum a suo nemore paulum esset egressus, ab ignoto eremita in alium locum esse perductum, uti et hic narratur.

d Francus tradit primo ferocem lupum occurrisset, sed signo Crucis mansuetum: deinde immanem serpentem trifida lingua, et triplici dentium ordine; et hunc signo Crucis pulsatum.

e Permansisse eremitam hunc cum Severino, infra innuit; at Francus discessisse ab eo tradit cum locum ei commonstrasset.

CAPUT III.

Victorini lapsus, poenitentia.

Dum vero B. Victorinus in laude Dei sic pernoctaret, diabolus humano generi inimicus se in speciosam mulierem composuit, et ventum, tonitrua, et imbrem ante se agens, et luporum, et ursorum vocem emitti faciens,

Ex mss. faciens, ad S. Victorini cellulam devenit; et gracili sermone, sicut mos est mulierum, verbum tale protulit: O sancte cultor eremi, ostium nunc aperi; miserere feminæ ferarum morsibus ereptæ. Tantum unius noctis morandi dona spatium, ut facto diluculo ad meum redeam habitaculum. Si me hic mori permiseris, meus sanguis de manu tua requiretur; et quod moriar nisi aperueris sum certa: ecce enim feræ instant, et me quasi morsibus laniant. Quantum virtus hospitalitatis commendetur, Apostolus testatur, dicens: Hospitales invicem, sine murmuratione. Scis etiam quod propter hospitium Abraham Deo placuit, et vitam æternam invenit; et idem Loth contigit. Huiusmodi autem verba audiens Victorinus, licet prius multum rennerit, et se nunquam recepturum dixerit, tamen quia labor improbus omnia vincit, ostium aperuit, et quod intraret invitavit. Illam dum intraret tetigit, et ejus jecur infecit. Addidit etiam igniculum dulcedo sermonis, et viscera jam malesana decor formæ sauciat. Cœpit primo B. Victorinus obsistere: sed intantum diabolus eum calore infecit, quod resistere non valens se in eam injecit. Cum vero ad rem inhonestam se vellet vertere, et ut loquar verius, dum cuperet perficere; surrexit daemon, et dixit: O dudum cultor eremi, quid nunc attentasti? Olim scopolis castitatem promittebas, modo ad rem turpissimam te vertebas. Ecce tibi momento abstuli, quod ab infantia acquisivisti: jam meus existis, qui eremi amicus fuisti. His dictis evanuit.

12 Ad se Victorinus rediens, se excoriare cœpit; et spinas, et urticas inveniens, stratum fecit, et se super eas projiciens, et regyrans, intantum afflixit, quod fere spiritum emisit. Dum vero ad tantum debilitatis devenisset, quod spiritu videbatur destitui, surrexit, et locum sceleris conscium interdixit. Relinquens etiam locum, ut mentis immutaret habitum, ad fratrem redire disposuit. Erat vero B. Victorinus sic afflicto, et lacrymis ac fletibus fatigatus, quod pedibus non valebat incedere, sed manus pedum fungebantur officio, qui paullulum se movebat, et suam miseriam exponebat. Dum vero sic laboriose incederet, eum a longe cognovit B. Severinus, et mox accersito socio cum lacrymis dixit: Video fratrem inedia consumptum, et manum pro pedibus habentem. Occurrans ei, ne forte antequam veniat, invia deficiat: Tunc festini eum in ulnis levare, quem postquam ad cellulam deduxerunt interrogare cœperunt, et confortantes eum ut comederet communerent. Tunc vero Victorinus inquit: Fratres, non possum comedere, nec sic inter vos existere, usquequo mihi misericordiam non feceritis. Diabolus enim in mulieris specie ad meam cellulam venit, suisque suggestionibus, et verborum dulcedinibus me ruere fecit. Quod mihi postquam accidit, ad vos tanquam ad portum propitiationis ad Jesum Christum nostrum redire statui. Et hæc dicens, pedibus fratris est obvolutus. Et factum et factoris pœnam agnoscens almficus Severinus, lacrymas amaras emittens, preces effudit ad Dominum, dicens: Domine Jesu Christe, qui contemptus parcis, negatus remittis, nos lacrymabiles respice, et peccatum fratris de libro diaboli absterge.

13 Cognoscens autem per Spiritum sanctum B. Victorinus suum peccatum de libro diaboli ablatum, pœnam tamen remansisse peccati, a fratre pœnitentiam suscepit, et pœnam quam pro commisso sustinere elegit, statuit, ut tamdiu penderet, quamdiu Dominus pœnam peccati deleteret. Rogatus a fratre et fratris socio paullulum comedit, et ad pœnitentiam peragendam processit. Venit vero ad locum ubi se purgare deberet: vidit arborem scissioni aptam: illam scidit, et ut scissura laxaretur cuneum immisit, hæc verba dicens: Domine Deus omnipotens Patris Filius, qui pro nobis miseris formam fervi accipiens usque ad crucis mortem te humiliasti, ut qui a Paradiso

per lignum eramus ejecti, per vivificæ crucis lignum ad eum reduceremur; mei tui servi, diaboli astutia decepti, miserere, et pœnam peccati in hac arbore concede delere, ut ad se inversus pendeam, qui ad te non steti erectus: pedes et manus, qui nefanda commiserunt, tamdiu hac arbore claudantur, quamdiu mutata sententia pœnam deleas. Et hæc dicens, pedes et manus injecit, et cuneos abscondi fecit; extremitates vero arboris cuneis divisæ ad centrum rediere, et Victorini manus et pedes nimium strinxere. Sicque B. Victorinus cœpit pendere. Ipse præ angustia nimium stridebat; sed B. Severinum juxta se habebat, et lacrymando plurimum tendebat.

14 Volens autem B. Severinus a tali supplicio fratrem amovere, verbis humillimis cœpit admonere, dicens: Victorine frater, cum te pendere video, mori desidero. Inauditum pœna genus elegisti, quo ante triduum deficies. Si tibi placet, muta propositum, et pœnam eligas, ut peccatum purgare, et vivere valeas. Si autem potius mori, quam vivere eligis, me tuæ mortis fautorem numquam habebis. Victorinus autem ait: Cur frater talia loqueris? voluntas, et propositum distinguunt maleficia: non ad te redii, ut pro me incurras peccatum, sed propterea, ut lucreris me fratrem tuum. Expiato peccato in extremo examine talentum Domino reddes duplicatum, dicens: Domine duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo superlucratum sum. Nonne legisti, quod qui converti fecerit fratrem ab errore viæ suæ, salvabit animam suam, et eum a morte? Ad hoc autem quod dixisti, ut me ad consueta transmittam; qui et rem commisi insolitam, expedit, ut pœna mandata sequatur.

15 Tunc vero B. Severinus a Septempedana Ecclesiæ accersit Præsulem, et pedibus obvolutus cum lacrymis dicere cœpit: Pastor bone et religiose, Victorinus meus frater, vobis notus et devotus, pendet in suppliciis, et nisi cito succurratis laborat in exitu. Hoc audito Præsul bonus ire parat satis festinus, et currebat, et volebat ne periret Victorinus. Appropians autem Præsul miræ probitatis, ut probatæ castitatis vidit suum amicum sic pendere, et pro noti miseria lacrymas nequivit tenere. Ut autem vidit Victorinus Præsulem, nimium est gavisus, et ut suo ori manum apponeret, et sibi misericordiam faceret Dei intuitu, et sui officii instituto, exoravit. Ubi autem suam manum sibi est largitus, cœpit Victorinus lacrymabili voce dicere: Domine Pater, et Præsul bone, vestra placuit clementiæ meæ miseriæ condescendere meque a diabolo captum, et vinculis illaqueatum visitare. Unde omnipotenti Deo gratias quas possum refero, qui permisit me vestro frui colloquio. Ipse omnium bonorum remunerator vobis retribuatur, et in die iudicii pro isto labore respondeat. Nunc autem, si placet, lapsi miseriam animadvertite, et pro peccato pœnam quam patior, injungite. Dum verosolus esse cuperem, fratrem cœpi amovere: paulo post diabolus mulieris sumpsit speciem, et me sibi credendo duxit ad perniciem. Cœpit postea prædictus Præsul illa Victorino fratri verba salutaria dicere, et eum a peccato solvens a pœna proposuit subtrahere. Victorine frater, tuum est peccatum purgatum, et tibi Dominum jam credas placatum. Arborem jam incidi permittas, ut peccato exutus, vinculis solutus existas. Instabat autem B. Severinus, et bonæ mentis Præsuli supplicabat, ut se a fratre prius non subtraheret, quam illum deponeret. Tunc B. Victorinus cœpit obsistere, et fidei fundamento firmare, se nunquam inde velle amovere nisi Domino ante placuerit ejus misereri; scilicet ut jubente Domino arbor sponte artus restituat, quos ipse ultro inclusit. Tunc B. Severinus gratias agens Præsuli, remisit eum ad propria; et cœpit vehementius angere et affligere, et non minus cruciabatur quam frater; eo excepto quod non pendebat, ille se pro fratre plus affligebat. Ille die et nocte

Victorinus
demonem
specie mulie-
ris erra-
bunde in cel-
lam admittit;

ab eo ad pec-
catum impet-
itur,

deinde ride-
tur:

in se savit:

rependo ad
fratrem redit,

cique pecca-
tum suum ex-
ponit:

gravem pœ-
nam subit,

manibus pe-
dibusque fissæ
arbori inser-
tis;

frustra deter-
rense Seve-
rino,

et Episcopo
Septempeda-
nano:

nocte incessabiliter Deum exorabat, ut fratri succurreret.

16 Toto autem triennii tempore, et Victorinus pependit, et se Severinus pro eo afflixit. Elapso vero triennio, arboris partes se cœpere laxare, et B. Severinus cognovit peccati labem expiatam, et fratri vitam perditam redonata: ad Præsulem rediit, et eum ad fratrem reduxit. Tunc Præsul cum Clero et omni populo patienter accessit, et eum absolvi voluit. Ille autem unius hebdomadæ jejunium petiit, et postea se sineret absolvi, quod ille permisit. Celebrato unius hebdomadæ jejunio Episcopus cum Clero, et omni populo rediit, et Victorinum pendente sic est allocutus: O frater, tibi jam parce, quia vincula parcent; et jam manus et pedes recipe, quorum diu caruisti officio. Tunc B. Victorinus cognoscens peccati pœnam deletam, fratrem exoravit, ut funderet preces ad Dominum, quibus sine molestia artus reciperet, quos cum molestia inclusos retinuit. Statimque B. Severinus confidens in Domino, dixit: Domine qui tuis dixisti Apostolis: Si quid petieritis Patrem in nomine meo, fiet vobis; peto ut nomine tuo et vivificæ crucis, partes arboris artus comprimentes divides, ut sine molestia tuus famulus membra recipiat, quibus dudum caruit. Et hæc dicens, signum crucis fecit, et se statim arbor divisit, et Victorino membra illæsa restituit. Omnes vero qui aderant, videntes miracula obstupere; et laudantes Dei magnalia, magni meriti dixerunt B. Severinum.

a Ferrarius Camerinensem Episcopum advocatum scribit, ut ad priorem vitam lit. i. diximus.

CAPUT IV.

S. Severini episcopatus.

Paucis vero revolutis diebus prædictus Præsul obdormivit in Domino, et B. Severinus cum summa devotione in Episcopum est electus a Clero, et populo, ut adimpleretur Angelicum dictum: Quia non transibit multum temporis spatium, quod Septempedana Ecclesiæ mereberis sacerdotium. Non quidem unus affuit, qui se electioni opponeret. Electione autem facta consona, et ab omnibus celebri habita, ad eremum B. Severinus quaeritur: qui dum eos benignus susciperet, præcepit eis cibaria exhiberi. Illi autem dixere: Et animorum et corporum refectionem quaerimus, et ut Septempedana Ecclesiæ vestra fulgeat clementia, petimus. Ille autem: Tantam dignitatem illi concede, qui possit pro vobis, et pro me intercessor existere; nec credatis me ex hoc loco posse abstrahere, quia me esse solitarium vovi. Illi autem dixerunt: Tu solitarius esse disposuisti, nisi aliter de te vellet disponere Deus. Ecce aliter Deus disposuit de te. Nam Episcopi honorem tibi contulit, et tuam probitatem in lucem venire voluit. Ille vero nullatenus acquiescebat, sed modis omnibus resistebat. Tunc suus sodalis rumpens silentium, dixit: Severine frater et Domine, memor esse debes vocis Angelicæ, quæ tunc tuis auribus resonuit, cum totam tuam vitam hic postulasti finire; fuit enim hæc vox Angelica: Non tardabit multum temporis spatium, quo Septempedana Ecclesiæ mereberis præsulatum. Noli autem te ultra divinæ et humanæ voluntati opponere; sed Dei munera cum benignitate suscipe. Ino si Deus vult te in lucem venire, obediens, desiste contraire: nempe si ultra renueris, inobedienciæ argueris, et non fidelis, sed infidelis diceris. Nec tunc B. Severinus acquievit; sua mens siquidem cupiebat esse solitaria, et hominum spernebat colloquia, sed quanto magis renebat, tanto magis accendebantur, et eum majori præsulatu esse dignum asserebant. Quid ultra plura? Licet multum rennerit, plurimumque restiterit, volente Deo ad Episcopatum ducitur, et lætissimis virorum et mulierum animis suscipitur.

a Postquam autem laudes inthronizandi sunt expletæ, in medio ecclesiæ suum os aperuit mellifluum electus Severinus, et qualiter circumstantem turbam Christi seminario paverit, et omnes lætos et gaudentes ad propria remiserit non est nostræ parvitatæ exprimere. Audientes vero Clerici eum et laici, Dei laudabant magnalia, qui talem Dominum concessit in eorum patria.

18 Paucis post transactis diebus ad sacra suscipienda Romam abiit, et circumstante turba Dominus *b* Papa benigne intuens, et eum a longo tempore pro suis meritis videre desiderans, et tota sibi Romana Curia annuente cum maximo honore est consecratus, et ad proprium missus Episcopium: quoad viveret, in tota Marchia est effectus *c* Legatus. Rediens autem ad suam Ecclesiam Episcopus Severinus est cum maximo honore receptus; et si ante Episcopium fuit famæ integræ, post reassumpti honoris officium, excellentioris opinionis, et continentie sanctioris est habitus. Et quia in Dei servitio sic erat sedulus, ad ejus intercessionem Deus cæcis visum restituit, paralyticos curavit, claudos erexit, compeditos absolvit, leprosos mundavit, et ut loquar verius, quacumque infirmitate ægri detinebantur, B. Severini intercessione, petitionis suæ salutarem consequerentur effectum. Suam autem Ecclesiam ampliavit satius, et quam invenit inopem ditissimam reliquit. Quinque monasteria construxit, et ipse ditavit: plures canonicas refecit, et ad integritatem reduxit. Quid plura? Donec vixit nunquam otiosus extitit, discordes reconciliavit, Marchiam sua illustravit visitatione.

19 Cum vero Deus vellet suæ vitæ finem imponere, et ipsum, ut bene meritum, a labore subtrahere, Angelum sibi direxit, qui et vitæ terminum poneret, et qualiter Ecclesiæ et Fratribus provideret instrueret. Accedens Angelus B. Severinum in somnis salutavit, et adventus causam exponens, ad superni regni epulas invitavit, dicens: Frater Severine, tuos Canonicos convoca, et Pastorem in tua colloca ecclesia, viaticum sume: nam die tertio, scilicet Dominico, carnem es relicturus, et cum Sanctis vitam, quæ finem non habet, es ingressurus. Audiens vero B. Severinus tanti mysterii nuntium preces fudit ad Dominum dicens: Te collaudo Rex immense Deus, qui me de hoc ergastulo vocare dignatus es, quia meus satis est prolongatus incolatus. Placeat tibi me nunc hinc jam abstrahere, et optatæ quietis aliquam partem concedere.

20 His dictis, totius Episcopi sui homines advocari jussit; et tribus diebus salutaribus monitis eos instruens, nihil aliud egit quam ea quæ fidem fundarent, spem corroborarent, et caritatem ornarent: Canonicos in unum vocavit, et pariter cum eis elegit Præsulem. Et ita omnibus rite paratis, celebrata Missa, et populo prædicto communicato, eum parum algoris invasit. Sentiens autem corporis resolutionem, Clericos advocari jussit, et corpore et sanguine Domini se armavit, in cinere et cilicio se collocavit, et omnia quæ morientibus dici assolent decantavit, et oratione facta taliter ad Dominum dicens oravit: O summe Deus, cui sunt simul omnia nota, me nunc suscipias. Oravit, et oratione facta lux immensa apparuit, quæ per tres horas moram faciens tantam fragrantiam attulit, quantam totius mundi odoramenta non darent. Recedente vero luce, ipsa B. Severini anima perrexit ad Dominum, et antea vitæ centuplicatum recepit premium. Post sancti viri transitum Dominus ex alto fidelis sui Severini laborem considerans, ut alius suo etiam exemplo Christianæ fidei documenta suscipere, suum Sanctum claris coruscare fecit miraculis *d*. Nam de tota Marchia, et de omni adjacenti alia provincia omnes infirmi ad S. Severini corpus accedentes optatæ sanitati restituti ad propria cum gaudio remeabant.

a Francus

EX MSS.

a

b

Romæ consecratur:

c

clarus miraculis

monasteriis constructis

diem mortis ab Angelo intelligit.

omnibus recte ordinatus,

luce cælesti illustratus,

sancte moritur:

d
claret miraculis.

EX VARIIS.

a Francus ait Kalendis Maii Septempedam intrasse.
b Vigilium fuisse tradit Francus. At si obiit S. Severinus, ut idem scribit, vi Kal. Maii, anno dxi, ergo dum pro S. Silverio exultante pontificatum administraret Vigilus, ordinatus est; cum ipse Vigilus anno primum dxi, legitime Pontifex electus sit: deinde oporteret eum exiguo omnino tempore vicisse.
c Francus quoque regimen provincie Severino commissum scribit.
d Quædam narrantur in priori Vita, eademque habet Francus.

DE S. FRODOBERTO ABB.

NOT. 132.

Vita S. Frodoberti a quo scripta.

Pag. 506, col. 1, nu. 4, priora ita restitue [Vitam S. Frodoberti ab Adzone, sive Azone, aut Assone, Abbate Dervensi scriptam tradit Cl. Robertus, et N. Des-Guerrois. Eane sit, quam ex MS. Cellensi edidit Nicolaus Camuzæus, haud nobis constat: nam hic Auctor ostendit se monachum fuisse in cœnobio Cellensi, cum cap. 3, nu. 11, ita scribit: Quod (privilegium) in archivis cœnobii nostri. Fuerit fortassis ex Cellensi cœnobio assumptus ad regendum Dervense in diocesi Catalaunensi. Sed nec ætas quadrare videtur: nam cum Adsonem constet anno 970 floruisse; hujus Vitæ scriptor innuit se centum fere annis prius vicisse: loquens enim de Sancti statura cap. 6, num. 23. Ut illi quoque perhibent, inquit, qui ejus sacratissimi corporis ossa se

aspexisse fatentur; anno videlicet 872, quando facta ejus est translatio. Sed potuit Adso usus fuisse monumentis monasterii Cellensis, atque inde ista transscripsisse.

DE S. CYRO EP. CP.

Pag. 531, col. 1, post elogium ex Menæis nu. 1, adde [MS. Florarium xi Decembris ista habet: Constanti-nopoli S. Cyri exiliati Episcopi.

NOT. 133.

DE S. ERARDO EP.

Pag. 533, col. 1, post num. 2, adde [Aliqua S. Erardi reliquiæ tempore Caroli IV Imperat. Pragæ translatae sunt; ita enim habet vetus Martyrologium Pragense xiii Decembris: Eodem die in Alsatia regione, S. Othiliæ, cujus reliquias et brachium Carolus Imp. obtinuit in Hohenburg ejusdem monasterio in diocesi Argentinensi, et donavit Ecclesiæ Pragensi. In quo brachio etiam reconditæ sunt reliquiæ S. Erardi Episcopi, qui S. Othiliam cæcam natam baptizavit, et a cæcitate illuminavit: quas reliquias Imperator obtinuit in Ratispona de monasterio inferiori.

NOT. 134.

S. Erardi reliquiæ.

AD IX JANUARIIL.

DE S. PETRO EP. SEBAST.

NOT. 135.

S. Petri natalis olim 26 Mars.

Pag. 588, col. 1, post num. 1, adde [Vetustissimum MS. Martyrologium S. Hieronymi xxvi Martii ista habet: In Sebas. Petri Episcopi. Eodem die MS. Rhinoviense: In Sebastii civitate Petri Episcopi. Idem habet Bellinus de Padua Parisi an. 1321, excusus; nam in editione Veneta an. 1498, id non extat.

NOT. 136.

an is conjugatus fuerit?

Pag. 589, col. 2, post nu. 8, adde [Nam quod in S. Basilii Græca Vita narratur, de Petri continentia duplici prodigio testata, quam fidem mereatur suo loco examinabimus. Dicitur enim Petrus uxorem habuisse, eamque secum retinuisse etiam cum Episcopus esset. Quæ res cum sacris Canonibus adversaretur, Sebastenos offendit: quapropter ad Basilium Legatos misere, qui rogarent ut offensionis occasionem amoliretur. Profectus ergo Sebastiam Basilus, et benigne a fratre acceptus, quibusdam e Clero sub mediam noctem ostendit Petri et conjugis lectum ab Angelis circumdatum: postriedie jussit fratris conjugem, mox et fratrem ipsum, vestem expandere, in quam ardentes prunas effudit, quæ horæ

spatio retentæ nec ipsos nec vestem vel levissime læserunt, illustri continentia argumentum. At qui probabile fit conjugio illigatum fuisse, et quidem Episcopatus tempore, quem illius ævi scriptores tradunt monasticum vitæ genus Basilii fratris exemplo sectatum? quem in iisdem adibus, in quibus Macrina soror Virginibus, viris religiosus præfuisse, Gregorius Nyssenus ejus frater testatur? Nam si quis contendat mulierem illam Episcopo cohabitantem, non conjugem ejus ante Episcopatum fuisse, sed in episcopatu ancillam, aut sororem agnatamve; atque inde sinistram aliquam ortam esse suspicionem; diserte vocatur ἰδὴ τῶν τῶν ὁνόματι, ἀδελφὴ δὲ τῆς γῆρῆς, nomine quidem, propria ejus uxor, usu vero et re ipsa soror. Dein κυρία νόμφη, Domina sponsa.

Pag. 590, post nu. 9, adde [Meminit Petri Palladius Diaconus in Dialogo de Vita S. Chrysostomi ita scribens: Amphilochem vero Ieonii Episcopum et Optimum Præsulem in Ponto, et Petrum Sebastie Antistitem Basilii fratrem, et Epiphanium Constantiæ Cypri Antistitem sanctos viros quid memorem; quibus illa et pecunias donavit et villas?

NOT. 137.

S. Olympiadis eleemosynis adjunctus.

AD X JANUARIIL.

DE SS. THECLA ET JUSTINA.

NOT. 138.

SS. Theclæ et Justinæ benefacta.

Theclæmater.

Pag. 601, col. 1, ad Præfationem adde [Anguste tamen in hac epitome SS. Theclæ et Justinæ gesta perstringuntur. Admiranda enim sunt, quæ utraque, sed præcipue Theclæ, egit, visendis in carcere Martyribus, eorum redimendis sepeliendisque corporibus, alendis iis qui latebras petierant, excipiendis peregrinis, familia omni ad pietatem instituenda, suis alienisque facultatibus in usus pauperum, ecclesiæque ædificia et ornatum erogandis; contemnendis, quæ tyranni intentabant, suppliciis: quæ omnia prolixè narratur in Actis SS. Alphii, Philadelphi, Cyrini, x Maii; S. Epiphanes, S. Alexandri, sive Neophyti, qui Theclæ consobrinus erat, conjugis invictæque Martyris, xii Maii; S. Agathonis Episcopi Liparitani, xxvii Junii; S. Euthaliæ Virginis et Martyris, xxvii Augusti: quibus in Actis sanctarum sororum et Martyrum Neophytæ et Isidore, quarum hæc Theclæ, illa Alexandri mater erat; SS. Mercurii et XIX so-

ciorum Martyrum; SS. Onesimi et Erasmi et sociorum aliorumque Sanctorum mentio fit.

DE S. PAULO I, EREMITA.

Pag. 603, col. 1, post num. 8, adde [At cum scribat S. Hieronymus infra cap. 3, nu. 14. Antonio a Paulo redeunti occurrisse duos discipulos, qui ei longo jam tempore ministrare consueverant; constet vero ex vita S. Antonii xvii Januarii, cap. 21, non nisi quindecim ante obitum suum annis, duorum illorum uti ministerio cepisse Antonium; non potest quindecim ante obitum annis susceptum illud fuisse ad Paulum iter. Nam quomodo longo jam tempore ministrare consueverant, si eo ipso anno primum erant adsciti? Quomodo vero nonagenarius ixit ad Paulum, cum sibi duo illi longo jam tempore ministrassent, si non nisi nonagenarius eos adscivit? Videtur S. Hieronymus nonagenarium appellare, pleno rotundoque annorum numero, qui nonagesimum expleset, nondam centesimum attingisset. Sic centenarius dicimus etiam centum annis majores, neglecto minore, qui ex-

NOT. 139.

Quando ad S. Paulum ierit S. Antonius.

crescit,